

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.Н. КАРАЗІНА

НАКАЗ

10 вересня 2020р. м. Харків

№ 0702-1/302

Про затвердження загальної інструкції

Згідно «Правил пожежної безпеки в Україні», затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014р. № 1417, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 05 березня 2015. За № 252/26697 (глава II, п.4.) та для забезпечення належного протипожежного стану об'єктів університету

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити «Загальну інструкцію, про заходи пожежної безпеки в Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна».
2. Директору центру документації забезпечити оприлюднення наказу на офіційному сайті та довести до відома керівникам структурних підрозділів.
3. Контроль за виконанням наказу покласти на проректора з адміністративно – господарчої роботи Пахаренка В.С.
4. Наказ № 0601-1/119 від 05.06.2012р. «Про затвердження загальної інструкції» визнати таким, що втратив чинність.

Підстава: службова записка.

Ректор (оригінал підписано) Віль БАКІРОВ

Проект наказу вносить:
Головний інженер
Микола НОМЕРОВЧЕНКО

ПОГОДЖЕНО:
Проректор
Володимир ПАХАРЕНКО

Провідний юрисконсульт
Олена УШТАН

ЗАГАЛЬНА ІНСТРУКЦІЯ

Про заходи пожежної безпеки у Харківському національному університеті імені В.Н. КАРАЗІНА

1. Загальні положення

1.1. Ректор, проректор, завідувачі кафедр, декани факультетів, директора НДІ, керівники структурних підрозділів {далі по тексті, керівний склад університету), учасники навчально - виховного процесу та працівники університету, зобов'язані знати і виконувати правила пожежної безпеки в Україні, а в разі пожежі вживати всіх залежних від них заходів до евакуації людей і гасіння пожежі.

1.2. Навчання та перевірка знань з питань пожежної безпеки керівного складу, учасників навчально-виховного процесу та працівників університету проводиться один раз на три роки одночасно з перевіркою знань з питань безпеки життєдіяльності (охорони праці). Порядок організації навчання визначається НАПБ Б.02.005-94.

1.3. Керівний склад університету зобов'язаний:

- забезпечити виконання даної інструкції і здійснювати контроль за дотриманням встановленого протипожежного режиму всіма працівниками та учасниками навчально - виховного процесу, вживати заходів щодо попередження пожежної небезпеки і усунення недоліків, що спричиняють пожежну небезпеку;

- забезпечити факультет, НДІ, кафедру, структурний підрозділ первинними засобами пожежогасіння відповідно до норм;

- призначити відповідальних осіб за протипожежний стан у структурному підрозділі;

- організувати вивчення вимог пожежної безпеки і проведення протипожежного інструктажу з працівниками. Терміни, місце і порядок проведення інструктажу з пожежної безпеки, а також список посадових осіб на яких покладається його проведення. Особи, які не пройшли навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки, до роботи не допускаються;

- забезпечити розробку і затвердити план евакуації та порядок оповіщення людей, встановити обов'язки і дії учасників навчально-виховного процесу та працівників на випадок виникнення пожежі. Порядок евакуації повинен переглядатися один раз на три роки з урахуванням умов, що змінюються; проводити практичні заняття щодо відпрацювання планів евакуації не рідше одного разу на півріччя;

- установити порядок огляду і закриття приміщень і будівель після закінчення занять та роботи;

1.4. Відповідальність за пожежну безпеку структурних підрозділів університету (Факультети, кафедри, лабораторії, навчальні кабінети, склади, бібліотеки, архіви, майстерні) несуть їх керівники і уповноважені ними особи, які залежно від характеру порушень наслідків несуть адміністративну, кримінальну чи іншу відповідальність згідно з чинним законодавством. **У кожному приміщенні має бути призначений відповідальний за пожежну безпеку, вивішена на видному місці табличка із зазначенням його посади та прізвища.** обов'язки щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації засобів пожежного захисту мають бути відображені у відповідних посадових документах функціональних обов'язках, інструкціях, положеннях тощо).

1.5. За **порушення** встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, створення **перешкод для діяльності** посадових осіб органів МНС, державної техногенної безпеки, не виконання їх **приписів**, винні в цьому посадові особи та інші працівники притягаються до відповідальності **згідно з чинним законодавством.**

2. Утримання території.

- 2.1. Території структурних підрозділів університету слід постійно утримувати в чистоті, відходи паливних матеріалів, опале листя і суху траву слід регулярно прибирати і вивозити з території у місця, погоджені відповідними органами державного нагляду.
- 2.2. Дороги, проїзди та під'їзди до будівель, а також доступи до пожежного інвентарю та обладнання мають бути завжди вільними.
- 2.3. Про закриття окремих ділянок доріг або проїздів у зв'язку з проведенням ремонтних робіт чи з інших причин, які перешкоджають проїзду пожежних автомобілів, слід негайно повідомити МНС.
- 2.4. На період виконання ремонту доріг у відповідних місцях повинні бути встановлені покажчики напрямку об'їзду або влаштовані переїзди через ділянки, що ремонтуються.
- 2.5. Протипожежні розриви між будівлями не повинні використовуватися для зберігання матеріалів і обладнання, а також для стоянки автотранспорту, стоянка автотранспорту на території структурного підрозділу університету, повинна проводитися за умови вільних проїздів і проходів, на відстані не менше 10 м від будівлі.
- 2.6. На території підрозділів університету не дозволяється розкладання вогнищ, спалювання сміття.
- 2.7. Не дозволяється залишати у дворах, а також поблизу будівель і споруд бочки з легкозаймистими і горючими рідинами, балони з зрідженими і стисненими газами, порожні бочки і балони, а також розкладати багаття, спалювати відходи, тару, викидати не загашене вугілля та попіл на відстань менше 15 м від будівель та споруд і в межах установлених будівельними нормами протипожежних розривів.

3. Утримання будівель, приміщень та споруд.

- 3.1 Усі будівлі, приміщення та споруди університету повинні постійно утримуватися у чистоті.
- 3.2. Для всіх будівель та приміщень виробничого, складського призначення і лабораторій повинна бути визначена категорія щодо вибухопожежної та пожежної небезпеки (за ОНТП 24-86), а також клас зони за Правилами влаштування електроустановок, написи про такі відомості повинні розміщуватися ззовні на вхідних дверях.
- 3.3. Протипожежні системи, установки, устаткування приміщень, будівель та споруд (протидимний захист, пожежна автоматика, протипожежне водопостачання, протипожежні двері, клапани та інші захисні пристрої) повинні постійно утримуватися у справному робочому стані.
- 3.4 Наповнюваність приміщень має відповідати встановленим нормам.
- 3.5 Розміщення меблів і обладнання у класах, кабінетах, майстернях, їдальнях та інших приміщеннях не повинно перешкоджати евакуації людей і підходу до засобів пожежогасіння. Меблі та обладнання мають розміщуватись таким чином, щоб забезпечувався вільний евакуаційний прохід до дверей виходу з приміщення (завширшки не менше 1 м).
- 3.6 У коридорах, вестибюлях, холах, на сходових клітках і дверях евакуаційних виходів слід мати наказові та вказівні знаки безпеки.
- 3.7. Евакуаційні проходи, виходи, коридори, тамбури і сходи не повинні заставлятися будь-якими предметами і обладнанням. Евакуаційні шляхи та виходи необхідно постійно утримувати вільними, нічим не захащувати.
- 3.8. Двері сходових кліток, коридори і сходи повинні мати ущільнення у стулках обладнані пристроями для самозачинення, які повинні постійно бути у справному стані.
- 3.9. Евакуаційні виходи з приміщень мають бути позначені світловими покажчиками з написом «Вихід» білого кольору на зеленому фоні, підключеними до мережі аварійного або евакуаційного освітлення будівлі. За наявності людей у приміщеннях світлові покажчики мають бути у ввімкненому стані.
- 3.10. У період перебування учасників навчально-виховного процесу в будівлях допускається двері евакуаційних виходів замикаати лише зсередини за допомогою запорів (засувів, крючків тощо), які легко без ключів відмикаються.
- 3.11. У приміщеннях, з масовим перебуванням людей, килими, паласи, килимові доріжки тощо повинні бути щільно прикріплені до підпоги.
- 3.12. Будівлі університету повинні бути обладнані засобами оповіщення людей про пожежу. Для оповіщення можуть бути використані:
 - внутрішня телефонна та радіотрансляційна мережі;

- спеціально змонтовані мережі мовлення;
- дзвінки та інші звукові сигнали.

3.13. У підвальних та цокольних поверхах університету не дозволяється:

- розміщення вибухопожежонебезпечних виробництв;
- зберігання та застосування легкозаймистих горючих рідин, газів та легкозаймистих матеріалів;
- розміщення лабораторій з використанням вибухо і пожежонебезпечних процесів.

3.14. Не дозволяється влаштовувати на сходових клітках складські та іншого призначення приміщення, прокладати газопроводи, трубопроводи з легкозаймистими і горючими рідинами, а також установлювати устаткування, що заважає переміщенню людей.

3.15. У горищних приміщеннях не дозволяється:

- влаштовувати склади (за винятком зберігання віконних рам), архіви, майстерні, зберігати горючі матеріали тощо;
- прикріплювати до димоходів радіо і телевізійні антени.

3.16. Двері, люки горищних приміщень (насосних, вентиляційних камер, бойлерних, складів, комор, електрощитових тощо) повинні бути постійно зачинені. На дверях слід вказувати місце зберігання ключів, доступне для отримання їх у будь-який час доби. На дверях (люках) горищних і технічних приміщень мають бути написи, що визначають призначення приміщення.

3.17. Зовнішні пожежні сходи, сходи-драбини і загорожі на дахах будівель мають утримуватись у справному стані. Допускається нижню частину зовнішніх вертикальних пожежних сходів закривати щитами, які легко знімаються, на висоту не більше як 2,5 м. від рівня землі.

3.18. Дахові вікна горищних приміщень мають бути зашклені і закриті.

4. Забороняється:

4.1 Розміщувати людей у мансардних, технічних приміщеннях, а також на поверхах (будівлях), не забезпечених двома евакуаційними виходами, а також в приміщеннях з перебуванням 50 людей і більше з одним евакуаційним виходом.

4.2. Використовувати горючі матеріали для обробки стін і стель шляхів евакуації (рекреацій, сходових кліток, фойє, вестибюлів, коридорів тощо).

4.3. Установлювати ґрати, жалюзі та подібні їм незнімні сонцезахисні, декоративні та архітектурні пристрої на вікнах приміщень, де перебувають учасники навчально-виховного процесу, сходових клітках, у коридорах, холах та вестибюлях.

4.4. Знімати дверні полотна в отворах, що з'єднують коридори зі сходовими клітками.

4.5. Забивати двері евакуаційних виходів.

4.6. Застосовувати з метою опалення нестандартні (саморобні) нагрівальні пристрої.

4.7. Використовувати електроплити, кип'ятильники, електрочайники, газові плити тощо, для приготування їжі та трудового навчання за винятком спеціально обладнаних приміщень. Масляні електрорадіатори, які використовуються для опалення, і нагрівачі-електропанелі заводського виготовлення повинні мати індивідуальний електрозахист і справні електрорегулятори. Температура зовнішньої поверхні електроопалювальних приладів у найбільш нагрітому місці в нормальному режимі роботи не повинна перевищувати 85 град.С. Не дозволяється застосування електронагрівальних приладів у пожежонебезпечних зонах, складських приміщеннях, у будівлях архівів, музеїв, бібліотек, гардеробних тощо.

4.8. Захаращувати шляхи евакуації.

4.9. Установлювати дзеркала та влаштовувати фальшиві двері на шляхах евакуації.

4.10. Влаштовувати на шляхах евакуації пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері та інші пристрої, що перешкоджають евакуації людей.

4.11. Здійснювати вогневі, електрогазозварювальні та інші види пожежонебезпечних робіт у будівлях у разі наявності в їх приміщеннях людей. Вогневі та зварювальні роботи можуть виконуватись тільки з письмово дозволу відповідного керівника, з оформленням наряду-допуску. Ці роботи мають проводитися згідно з вимогами правил пожежної безпеки.

Після закінчення вогневих робіт виконавець зобов'язаний ретельно оглянути місце їх проведення, за наявності горючих конструкцій, полити їх водою, усунути можливі причини загорянь. Відповідальна (посадова) особа повинна забезпечити перевірку місця проведення вогневих робіт у продовж 2-х годин після їх закінчення.

4.12. Обгортати електричні лампи папером, матерією та іншими горючими матеріалами.

4.13. Застосовувати для освітлення свічки, газові лампи і ліхтарі.

4.14. Виконувати прибирання приміщень, очищення деталей і обладнання за допомогою легкозаймистих і горючих рідин;

4.15. Здійснювати відігрівання труб системи опалення, водопостачання, каналізації тощо із застосуванням відкритого вогню.

4.16. Зберігати на робочих місцях і в шафах, а також залишати в кишенях спецодягу використані обтиральні матеріали.

4.17. Залишати без нагляду ввімкнені в мережу електроприлади.

4.18. Користуватися прасками в структурних підрозділах університету дозволяється лише в спеціально відведених приміщеннях під наглядом відповідального працівника. Праски повинні встановлюватися на підставках з вогнетривких матеріалів та мати сертифікат відповідності.

4.19. Пошкодження вогнезахисних покриттів (штукатурки, спеціальних фарб, лаків, обмазок тощо) будівельних конструкцій, повітроводів повинні негайно усуватися.

4.20. Після закінчення занять у аудиторіях, майстернях, кабінетах і лабораторіях, викладачі, лаборанти, майстри виробничого навчання та інші працівники університету чи установи повинні оглянути приміщення, усунути виявлені недоліки і зачинити приміщення, знеструмивши електромережу.

4.21. Під час експлуатації систем вентиляції та кондиціонування повітря не дозволяється:

- відключати або знімати вогнезатримувальні пристрої;
- випалювати нагромаджені в повітроводах і зонтах жирові відкладення, пил та інші горючі матеріали;
- закривати витяжні канали, отвори та решітки;
- з'єднувати вентиляційні канали з димовими;
- поєднувати вентиляцію приміщень вибухо-пожежонебезпечних виробництв із загальною системою вентиляції;
- здійснювати перевірку ефективності роботи вентиляційної системи за допомогою відкритого вогню;

4.22. Не менше одного разу на місяць перевіряти наявність замків і пломб на щитах електроживлення автоматики, наявність захисних щитів, а також готовність до роботи системи протидимного захисту способом короткочасного (3-5хв.) включення електрообладнання за допомогою кнопок дистанційного пуску, про що складається відповідний акт. У вентиляційних камерах зберігання обладнання і матеріалів не дозволяється.

4.23. Забороняється паління у приміщеннях університету.

5. Електроустановки

5.1. Електричні мережі та електрообладнання, що використовуються в університеті, та їх експлуатація повинні відповідати вимогам діючих Правил влаштування електроустановок та ДНАОП 0.00-1.21-98; будівельну частину електроустановок слід виконувати відповідно до протипожежних вимог будівельних норм ДБН В.2.2.3-97.5. 2.

5.2. Керівники підрозділу університету та відповідальні особи зобов'язані забезпечити обслуговування та технічну експлуатацію електрообладнання і електромереж, своєчасне проведення профілактичних оглядів, **планово-попереджувальних** ремонтів та експлуатацію електрообладнання, апаратури й **ЕЛЕКТРО**мереж відповідно до вимог відповідних документів, та своєчасно усувати виявлені недоліки.

- 5.3. Усі роботи повинні проводитися на справному електрообладнанні (ізоляція електропроводки, пускачі, штепселі, розетки, вимикачі та інша апаратура, заземлення, огорожа).
- 5.4. З'єднання, окінцювання та відгалуження жил проводів і кабелів з метою запобігання небезпечним у пожежному відношенні перехідним опорам мають бути виконані за допомогою опресування, зварювання, паяння або спеціальних затискачів винтових, болтових, тощо.
- 5.5. Плавкі вставки запобіжників повинні бути каліброваними із зазначенням номінального струму на заводському таврі.
- 5.6. Влаштування та експлуатація тимчасових електромереж за винятком електропроводки, яка живить місця проведення будівельних і тимчасових ремонтно-монтажних робіт, не дозволяється.
- 5.7. Шафи, в яких встановлені електроцити, повинні бути постійно зачинені на замок.
- 5.8. Доступ до електроцитів, електродвигунів і пускорегулювальних апаратів повинен бути завжди вільним.
- 5.9. Електрообладнання повинно регулярно очищатися від пилу.

6. Первинні засоби пожежогасіння

- 6.1. Усі будівлі та приміщення університету повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, пожежним інвентарем (пожежними щитами та стендами, пожежними відрами, діжками з водою, ящиками з піском тощо), пожежним знаряддям (пожежними ломачами, баграми, сокирами тощо) та засобами зв'язку.
- 6.2. Місця розміщення первинних засобів пожежогасіння мають зазначатися у планах евакуації, які розробляються згідно з ГОСТ 12.1.114-82. Зовнішнє оформлення і вказівні знаки для визначення місць первинних засобів пожежогасіння мають відповідати вимогам ГОСТ 12.4.026-76.
- 6.3. Ручні вогнегасники повинні розміщуватися згідно з вимогами ГОСТ 12.4.009-83: **ШЛЯХОМ** навішування на вертикальні конструкції на висоті не більше як 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника; шляхом встановлення до пожежних шаф разом з пожежними кранами, до спеціальних тумб або на пожежні стенди.
- 6.4. На стендах або пожежних щитах рекомендується компактно розміщувати вогнегасники, пісок, лопати, ломи, покривала вогнетривкі, списки добровільних пожежних дружин, інструкцію з правил пожежної безпеки, написи з телефонами пожежної охорони і прізвища посадових осіб, відповідальних за пожежну безпеку.
- 6.5. Стенди або пожежні щити слід установлювати в приміщеннях на видних і легкодоступних місцях, по змозі ближче до виходу із приміщення.
- 6.6. Вогнегасники повинні встановлюватися таким чином, щоб можна було визначити тип вогнегасника, прочитати на його корпусі інструкцію з користування, а також зручно було його зняти.
- 6.7. Вогнегасники мають розміщуватися у легкодоступних місцях, які унеможливають їх пошкодження, попадання прямих сонячних променів та атмосферних опадів, безпосередню дію опалювальних та нагрівальних приладів.
- У разі розміщення вогнегасників не повинні погіршуватися умови евакуації людей.
- 6.8. Вогнегасники, які розміщуються поза приміщенням або в неопалювальних приміщеннях, слід знімати на холодний період. У цьому разі на пожежних стендах має бути інформація про місце їх розміщення.
- 6.9. На період перезарядки і технічного обслуговування вогнегасників, пов'язаного з їх ремонтом, на заміну мають бути встановлені вогнегасники з резервного фонду.

6.10. Пожежні рукави мають бути сухими, добре скатаними і приєднаними до кранів і стволів. Один раз на 6 місяців слід здійснювати перевірку рукавів шляхом пуску води під тиском і перекачувати їх у подвійну скатку або складеними «у гармошку».

6.11. На дверцятах шафи пожежного крана мають бути зазначені:

літерний індекс ПК, порядковий номер пожежного крана і номер телефону підрозділу МНС. Пожежні крани внутрішнього протипожежного водопроводу мають бути обладнані однакового з ним діаметру рукавами і стволами, вміщеними у шафи, які пломбуються. У шафі має міститися важіль для полегшення відкриття крану.

6.12. Пожежні гідранти, гідранти-колонки та пожежні крани через кожні шість місяців підлягають технічному огляду та перевірці на працездатність працівниками місцевої пожежної охорони об'єкта або особою, яка відповідає за протипожежний стан у підрозділі університету, організації, шляхом пуску води. Наслідки перевірки працездатності слід оформляти актом **довільної** форми. Мережа внутрішнього протипожежного водопроводу повинна бути кільцевою.

7. Після закінчення роботи слід:

7.1. Оглянути приміщення, переконатися у відсутності порушень, що можуть призвести до пожежі. По мірі накопичення та після закінчення роботи горючі відходи слід прибирати у спеціально відведені сміттєзбірники. Відключити освітлення, електроживлення приладів та обладнання (за винятком електрообладнання, яке за вимогами технології повинно працювати цілодобово).

7.2. Дотримуватися вимог Правил внутрішнього розпорядку Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. У випадку необхідності перебування працівників після робочого часу (з понеділка до четверга до 17¹⁵, у п'ятницю до 16⁰⁰) скласти окремий графік робочого часу, затверджений керівним складом університету, з доведенням до відома особи.

8. Порядок дій у разі пожежі

8.1 Усі працівники повинні вміти користуватись наявними вогнегасниками, іншими первинними засобами пожежогасіння, внутрішніми пожежними кранами і знати місце їх знаходження. Відстань від найбільш віддаленого приміщення до місця розташування вогнегасника не повинна перевищувати 20 м.

8.2. Уразі виявлення пожежі кожний громадянин зобов'язаний:

- негайно повідомити про це органи МНС по телефону 101, 54-11. При цьому необхідно назвати адресу об'єкта, вказати кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку на пожежі, наявність людей, а також повідомити своє прізвище;
- вжити заходів до евакуації людей, гасіння пожежі та збереження матеріальних цінностей. У разі необхідності вимкнути електропостачання. Видалити за межі небезпечної зони всіх працюючих, не пов'язаних з ліквідацією пожежі;
- повідомити про пожежу керівника чи відповідну компетентну посадову особу та чергового по університету;
- уразі необхідності викликати інші служби (аварійно рятувальні, медичну газову, інші);
- по прибутті підрозділів МНС повинен бути забезпечений безперешкодний доступ їх на територію об'єкта за винятком випадків коли відповідними державними нормативними актами встановлений особливий порядок допуску;
- після прибуття підрозділу МНС адміністрація та технічний персонал університету зобов'язаний брати участь у консультуванні керівника гасіння пожежі про конструктивні і технологічні особливості об'єкта де виникла пожежа прилеглих будівель та пристроїв, організувати залучення до вжиття необхідних заходів пов'язаних із ліквідацією пожежі та попередженням її розвитку сил та засобів об'єкта.

9. Порядок дій при застосуванні засобів пожежогасіння

Вогнегасники вуглекислотні: ВВК-2; ВВК-5; ВВК-8;

Вогнегасники призначені для гасіння пожеж різних речовин і матеріалів, електропристроїв, які знаходяться під напругою до 1000 вольт, двигунів внутрішнього згорання, горючих речовин.

Вуглекислотний вогнегасник складається з металевого балона ємністю 2, 5, 6, 40 літрів, в середині вогнегасника знаходиться вуглекислий газ CO₂ -70 градусів по Цельсії.

ВВК приводиться в дію:

- Зірвати пломбу, вирвати чеку;
- Нажати на важіль;
- Направити раструб на вогонь під кутом 45 градусів, гасити вогонь на відстані 1 метр;

Вогнегасники порошкові. ВПУ-5, ВПУ-50, 8П-100.

Призначенні для гасіння пожеж нафтопродуктів ЛЄП, ГЛ, розчинників твердих речовин, а також електроустановок під напругою, до 1000 вольт.

- Зірвати пломбу, вирвати чеку;
- Нажати на важіль;

Направити раструб на вогонь під кутом 45 градусів, гасити вогонь на відстані 1 метр.

Пожежний кран

Призначений для гасіння пожежі водою.

Пожежний кран приводиться в дію: Зірвати пломбу на дверцятах шафи. З'єднати рукав з краном відкрити вентиль для подачі води.

*

Телефони: -МНС: 101,112; 707-54-11